

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Quòd triplex est timor fœdus, scilicet mundanus, humanus, & seruilis, &
quomodo licitus est timor humanus. Cap. LXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

Eccli. 19.

contra grauior & cōstantior, aut purior, aut humilior, aut māfuetior existimatur, iuxta illud Ecclesiastici: *Amittus corporis, & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo.* Veruntamen, vt dicit Seneca, nulla res magis animos induit honestos, & in pravum inclinabiles reuocat ad rectum, quā bonorum virorum conuersatio. Paulatim enim descendit, & vim praecepti obtinet frequenter aspici, frequenter audiri. Et quia, secundum Philosophū, ex origine quis contrahit dispositiones ad quasdam passiones, & deordinationes ac vitia, sicut in 7. Phycorum refert, quod ex iracundo patre quandoque nascitur iracundus filius: ideo consulit Hieronymus, dicens: *Nutrix, scilicet puerorum, non sit remulēta; non lasciuia; non luxuria; dedita; propter laetis corruptionem, qua scilicet inficiuntur & pueri.*

Quod triplex est timor saeculus, scilicet mundanus, humanus, & seruilis, & quomodo licitus est timor humanus. Cap. LXV.

Aperi mihi soror mea, amica mea, colūba mea immaculata mea: quia caput meum plenum est rore. Cantic. 5. Quali diceret sponsus: O fidelis anima, existens soror mea naturae conformitate, voluntatis unitate, & hereditatis participatione: *amica mea*, secretorum meorum reuelatione, fidei redemptione, gratiae infusione: *columba mea*, donorum sancti Spiritus donatione, & bonorum operum fecunditate: *immaculata mea*, caelestium contemplatione, & amoris mei continua fruitione. Vel, *soror mea* effecta in incarnatione; *amica*, in passione; *columba*, scilicet in Spiritus sancti missione; *immaculata*, in Baptismi susceptione. *Aperi mihi cor tuum*, qui tibi aperui latus meū in passione, caelum in ascensione, vt scilicet intrem per veniae donationem, per gratiae infusionem, per virtutum & charitatis augmentationem, & per aeternae gloriae promissionem. *Aperi*, inquam, *mihi cor tuum* clauē diuini timoris. Nam timor Domini prima virtus est, per quam peruenitur ad alias virtutes. Hinc *timor Domini* dicitur *initium sapientiae*: quia dicit Bernardus, quod sine timoris virtute, quae gratiarum prima est, & totius religionis exordium, nullum bonum poterit pullulare, vel manere. Omne enim virtutum aedificium, vergit in praecipitium, si huius gratiae amiserit fundamentum. Nam *timor Domini expellit peccatum*. Et qui sine timore est, non poterit iustificari, nihilque sic nos à vitijs cōseruat immunes, sicut timor Domini. Per timorem quippe sanctum ad bene operandum compungimur, & ad odium omnium visibilium, & concupiscibilem, & proprii corporis, & propriae voluntatis incita-

Psal. 110.

Prouer. 1.

Timor Domini.

Eccli. 1.

incitamus, & ad agendum poenitentiam, ad mundum relinquendum animamur. Sollicitudine quoque & studio implemur ad seruiendum Deo sine negligentia die ac nocte. Vnde *timor Domini* dicitur esse *radix sapientia*, & *initium*. *Radix*, inquam, quia *timor Domini* comparatur ad totam vitam humanam per sapientiam Dei regulatam, sicut radix ad arborem. Ideo dicitur in Ecclesiastico: *Radix sapientia est timere Deum*. *Rami enim illius logani*. Vnde sicut radix virtualiter dicitur esse tota arbor, ita *timor Dei* dicitur esse sapientia. Etiam dicitur *initium sapientia*, quantum ad eius effectum: quia sapientia ab ipso timore incipit operari, ab ipso timore suam operationem inchoans, sicut initium artis aedificatoriae est fundamentum, quia ibidem incipit aedificator operari. Veruntamen ipsa fatetur in Ecclesiastico, dicens: *Ego mater pulchra dilectionis & timoris*, ut scilicet timorem excludat. Pro quo notandum, quod triplex est *timor* scilicet, pulchritudinae carens. Primus dicitur *timor humanus*, quo scilicet alicuius corporalis boni timetur amissio, sicut sanitatis, fortitudinis, aut membrorum, vel etiam totius corporis, propter quae conseruanda, vel praecauenda quis malum mortale persequitur, vel necessarium bonum deserit, vel omittit. Quo timore Christum Petrus negauit, & Aaron dum fabricaretur & adoraretur vitulus aureus, hoc timore retractus, filijs Israel non restitit. Et quamuis timere pericula, damna, persecutiones, & similia, naturaliter inest homini, quasi poena originalis delicti, tamen quod propter ista deuiet a iustitia, hoc est contra rationem naturale. Dicit enim Philosophus 3. Ethico. quod quaedam sunt, scilicet peccatorum opera, ad quae quis nullo timore cogi debet, quia peius est homini talia committere, quam poenas alias quascunque sustinere. In cuius argumentum electis suis in Euangelio dicit Dominus: *Dico autem vobis quem timeatis. Time eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc time re. Cuius consilium complectentes Sancti Dei, fide regna, vicerunt & tyrannos: & ad superpeditandum hunc timorem, etiam vltro se diuersis passionibus tradiderunt. Nam ludibria & verbera experti sunt, insuper & vincula, & carceres: lapidati sunt, scilicet sunt, tentati sunt, in occasione gladii mortui sunt. Veruntamen Christus, ut infirmis membris naturale timorem esse licitum ostenderet, ait: Et si vos persecuti fuerint in vna ciuitate, fugite in aliam. Quod charius complectens Paulus primus Eremita, huiusmodi timore compulsus, fugam iniit, & desertum petijt. Vidit enim inter alios duos Martyres, agone mirabili co-*

R I certan-

ibide n.

Eccles. 24.

Timor hu-
manus.

Math. 26.
Exod. 32.

Lucæ 12.

Hebr. 11.

Math. 10.

certantes. Vnum toto corpore nudo, melle perunctum in ardore solis apibus expositum: alium verò sub arbore frondosa super lectum delicatum totum nudum, meretricum contrectationibus expositum. Quæcernens, nec propriæ constantiæ confidens, potius elegit eremi squalorē & penuriam sustinere. Quem secuti sunt innumerabiles. De qualibus ait Apostolus: *Circueierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiat, affliti, in solitudinibus errantes, in montibus, & in speluncis quibus dignus non erat mundus.*

Timor mundanus.

Secundus verò dicitur timor mundanus, qui processum habet ab amore mundano. Amor autem mundanus propriè dicitur, quo quis innititur mundo tanquam fini, & sic semper est malus, & damnabilis. Timor verò mundanus ex hoc amore, tanquam venenata radice nascitur. Illud enim quis amittere timet, quod amat. Hinc timor mundanus tanquã à mala radice procedens, semper est malus, quo scilicet ad eò quis timet amissionē rerum temporalium, aut honorū, vel fauorum, seu amicitia, & sic de cæteris, quòd propterea deuiat, vel si daretur occasio, paratum animum habeat deuiandi à via iustitiæ, propter hunc timorem multa mala prohibita perpetrando, seu multa bona salutis necessaria postponendo, vel etiã bona, quæ simulatè agit, per malam intentionē ad humanam complacentiã retorquendo, vt alijs complacere, ne vel illis displiceat, aut communi infamiæ subiaceat. Isto

2. Reg. 24.

2. Reg. 11.

3. Reg. 21.

1. Reg. 15.

timore numerauit Ioab ad præceptum Dauid populum Domini, contra mandatum Domini. Et isto timore Dauid mortem Vriæ procurauit, ac timore Iezabel iudices Israel Naboth iniuste damnauerunt. Saul quoque penitentiam simulauit, ne Samueli displiceret, & coram populo vituperio subiaceret: *Peccani, inquit, sed nunc honora me coram populo.* O falsã penitentia, ô geminata superbia: quæ nimirum sibi promeruit æternam reprobationē. Et Adam, ne displiceret vxori, contempsit præceptum Domini. O quam infiniti, vel amore placendi, seu timore displicendi quotidie trahuntur ad similia, vel peiora. Tertius

Genes. 3.

Timor seruilibus.

denique timor fœdus dicitur seruilibus, qui timor habet ex seruitute quòd malus est. Nam seruus est, qui non sui causã operatur, sed quasi ab extrinseco motus. Quicumq; verò facit aliquid ex amore, quasi ex seipso operatur, quia ex propria inclinatione mouetur ad operandū. Et ideo contra rationem seruitutis est, quòd operetur ex amore: & ideo charitati contrariatur, in quantum seruilibus est: & simpliciter malus est, quia timoris huius obiectū est poena, quæ scilicet accidit, eò quòd bonum.

bonum, cui contrariatur poena, ametur tanquam finis vltimus, & per consequens poena timeatur tanquam principale malum, quod non conuenit in habente charitate. Vnde dicit Gregorius: Cum quis timore poenae bona adhuc agit, à malo penitus non recessit: quia eo ipso peccat, quo peccare vellet, si inultè potuisset. Quia talis non odit culpam, non amat iustitiam, sed cauet poenā: sicut Achab rex fide poenituit, eò quòd 3 Reg. 21. diuinā vindictā timuit. Vnde mala, quae ex hoc timore non faciunt opere, perficit voluntate, quae est formale ipsius peccati. Dicit enim Augustinus. Timor legis seruilis pædagogus præcessit in me, qui ad casum ducit, sed carnem non crucifigit: quia viuunt peccandi voluntas, sequereturq; opus, ni timeretur poenalitas. Sic & bona hoc timore facta, corā Deo non reputantur bona, nec aeternae vite meritoria. Vnde cum timore poenae, non amore iustitiae fit bonum, nondum bene fit bonum, nec fit in corde, quod fieri videtur in opere, quando homo mallet non facere, si posset impune. Et hic timor propriè correspondet amori mercenario, qui diligit & seruit principaliter propter retributionē temporalem, vel aeternam. Est tamen hic timor donum Spiritus sancti, non tamen est cum Spiritu sancto. Sicut aurora est à sole, non tamen cum sole: & Spiritui sancto locum præparat, ut eum sicut seta filum introducat. Nam seta ut filum introducat, ipsum præcedit, sed cum eo non permanet.

De timore naturali, ac de triplici timore pulchro, scilicet initiali, filiali, & casto. Cap. LXXVI.

Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quia caput meum plenum est rore. Quasi diceret: O fidelis anima, facta soror mea in incarnatione, per naturæ cõformationē: amica mea in passione, per amoris inflamationem: columba mea in Spiritus sancti missione, per decorē simplicitatis: immaculata mea in Baptismi susceptione, per innocentē conuersionem, quia caput meum, id est, diuinitas mea, plena est rore, scilicet misericordiae, & gratiae. Vel, caput meum spinis coronatum, plenum est roseo sanguine pro tuo amore. Vnde igitur de triplici timore scedo, iā prosequendū est de triplici timore pulchro. Ad cuius euidētiam sciendum, quòd hominibus inest quidā timor naturalis, quo scilicet homo naturaliter timet quodlibet nocuentū, vel incommodū incurrere, seu etiā aliquod cõmodū seu desideratū amittere: & est poena peccati originalis. Nam Adā si non peccasset, timorem non habuisset, quo dixit: Vocem tuam audiui, sed timor:

Timor naturalis.